

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 20229/2023
08.05.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Јасмине Симовић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ обојица из ..., чији је пуномоћник Душанка Јовановић Шуњара адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Бранко Луковић адвокат из ..., ради повреде нужног дела и утврђења стицања у породичној заједници, одлучујући о ревизијама тужилаца и туженог изјављеним против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2334/20 од 17.11.2020. године која је исправљена и допуњена решењем тог суда Гж 2334/20 од 04.10.2022. године, у седници одржаној дана 08.05.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2334/20 од 17.11.2020. године, исправљене и допуњене решењем тог суда Гж 2334/20 од 04.10.2022. године.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2334/20 од 17.11.2020. године, исправљена и допуњена решењем тог суда Гж 2334/20 од 04.10.2022. године, у другом, трећем, четвртном и петом ставу изреке и предмет **враћа** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2334/20 од 17.11.2020. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Брусу П 52/17 од 21.06.2017. године. Ставом другим изреке, утврђено је да је сада покојни ГГ бивши из ... као поклонодавац, уговором о поклону Ов 17870/2012 од 05.10.2012. године овереним пред Основним судом у Крушевцу и уговором о поклону Ов 224/98 од 28.08.1998. године, овереним пред Општинским судом у Брусу, којима је располагао у корист туженог као поклонопримца, повредио нужни наследни део тужилаца. Ставом трећим изреке, извршена је редукција уговора о поклону Ов 17870/2012 од 05.10.2012. године и уговора о поклону Ов 224/98 од 28.08.1998. године тако што је утврђено да су тужиоци власници по основу наслеђа са нужним наследним идеалним уделитема на непокретностима наведеним у том ставу изреке. Ставом четвртим изреке, утврђено је да су тужиоци власници по основу стицања и наслеђа са одређеним идеалним уделитема на непокретностима наведеним у том ставу изреке. Ставом петим изреке, обавезан је

тужени да плати тужиоцима трошкове парничног поступка у износу од 118.885,00 динара.

Решењем Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2334/20 од 04.10.2022. године, ставом првим изреке, извршене су исправке пресуде тог суда Гж 2334/20 од 27.11.2020. године у другом ставу изреке, под тачкама 1, 10 и 11. Ставом другим изреке, допуњена је пресуда Гж 2334/20 од 17.11.2020. године тако што је обавезан тужени да на досуђени износ трошкова парничног поступка плати затезну камату од извршности одлуке до коначне исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова за састав предлога за исправку пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену ревизије су благовремено изјавиле обе странке због битних повреда одредаба парничног поступка, а тужени и због погрешне примене материјалног права.

Тужиоци су у одговору на ревизију туженог предложили да се иста одбије као неоснована и тужени обавезе на накнаду трошкова поступка поводом тог ванредног правног лека.

По оцени Врховног суда, након решења другостепеног суда којим је извршена исправка и допуна другостепене пресуде, тужиоци немају правни интерес за ревизију јер је побијаном, исправљеном и допуњеном пресудом, правноснажно усвојен њихов тужбени захтев у целости.

Због тога је на основу члана 410. став 2. тачка 4. и члана 413. ЗПП, одлучено као у првом ставу изреке.

Одлучујући о ревизији туженог, на основу члана 403. став 2. тачка 3. и члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је његова ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, уговорима о поклону Ов 224/98 од 28.08.1998. године и Ов 17870/2012 од 05.09.2012. године сада покојни ГГ бивши из ... располагао је свом својом непокретном имовином и поклонио је туженој. Тужиоци и тужени су синови поклонодавца, чији су наследници и ћерке ДД и ЂЂ. Тужилац АА је уговором закљученим са ЕЕ током 2002. године купио имање, које је дао да обрађује тужени зато што је живео у иностранству. Имање које је купљено од ЖЖ стечено је у породичној заједници, коју су чинили тужиоци и њихови родитељи.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је применом чланова 40, 41. и 42. Закона о наслеђивању утврдио да је оставилац уговорима о поклону повредио нужни наследни део тужилаца од $\frac{1}{10}$ идеалних делова ($\frac{1}{2}$ дела њиховог законског наследног удела) због чега је извршио редукцију учињених поклона и утврдио сувласнички удео тужилаца на поклоњеним непокретностима.

По оцени Врховног суда, основани су наводи туженог да је нижестепени суд, утврдивши право сусвојине тужилаца на предмету поклона у идеалним уделима који

одговарају њиховим нужним наследним деловима, погрешно применио материјално право.

Одредбом члана 42. Закона о наслеђивању прописано је да је нужни део повређен ако је вредност оставиочевих завештајних располагања и поклона учињених нужном наследнику или лицу уместо кога овај долази на наслеђе мања од вредности наследниковог нужног дела. Према члану 43. став 1. и 2. тог закона, нужном наследнику припада новчана противвредност нужног дела (облигационо право), с тим да на захтев нужног наследника суд може одлучити да овом припадне одређени део ствари и права који чине заоставштину (стварно право). Наведене одредбе, према ставу 3. тог члана, важе само ако оставилац у завештању не одреди природу нужног дела.

Следствено изложеном, право на нужни део је по правилу облигационоправне природе и нужном наследнику припада новчана противвредност његовог нужног наследног удела. Изузетак од тог правила може се заснивати на вољи оставиоца израженој у завештању, и на одлуци суда да удовољи захтеву нужног наследника и призна му право на нужни део као стварно право.

Нижестепени суд је, на захтев тужилаца, утврдио њихово право сусвојине (стварно право) у величини нужног наследног дела на непокретностима које су биле предмет уговора о поклону, али без утврђења чињеница које оправдавају примену изузетка од правила да нужном наследнику припада новчано потраживање вредности његовог нужног дела. С обзиром да се, код изостанка воље оставиоца о природи нужног дела, стварно право на предмету завештајног располагања, односно располагања уговором о поклону може признати у судском поступку на захтев нужног наследника, на њему је терет изношења и доказивања чињеница због којих се одлуком суда право на нужни део трансформише из облигационог у стварно право. У конкретном случају, у потпуности је изостало утврђење тих чињеница, због чега се за сада не може испитати правилност меродавног материјалног права, одредбе члана 43. Закона о наслеђивању, у погледу одлуке о захтеву тужилаца за редукацију уговора о поклону због повреде нужног дела и утврђење њиховог права на сувласнички удео на предмету уговора, по основу повређеног права на нужни део.

Тужиоци су поднетом тужбом тражили и утврђење права сусвојине по основу стицања и наслеђа на одређеним непокретностима, којима је такође располагано уговорима о поклону. Поднету тужбу у том делу тужиоци су засновали на тврдњи да су непокретности уписане у листове непокретности ..., .. и .. КО ... стечене у породичном домаћинству које су, поред оставиоца и његове супруге чинили и тужиоци, тако да оставилац - поклонодавац није могао уговорима о поклону располагати са уделом са којим је уписан у катастру непокретности.

Оставилац је у листу непокретности .. КО ... уписан као власник парцела ..., .. и .. . Право својине на парцели .. КО ... оставилац је стекао уговором о купопродаји 15.10.1973. године, закљученим са продавцем ЗЗ, а нема писаних доказа о основу стицања својине на другим парцелама уписаним у означени лист непокретности. У листу непокретности .. КО ... оставилац је уписан као сувласник са $\frac{3}{18}$ идеалних делова на парцели .. са породичном стамбеном зградом и помоћним зградама на тој парцели, без писаних доказа о основу стицања, а у листу непокретности .. у истој катастарској општини као сувласник са $\frac{1}{9}$ делова парцеле ..., стечене уговором о купопродаји од 15.10.1973. године. Парцела .. КО ..., са уделом од $\frac{2}{18}$ идеалних делова, била је предмет

купопродајног уговора 1264/2002 од 28.11.2002. године који је тужилац АА закључио са продавцем ЕЕ.

Одлука нижестепеног суда о том тужбеном захтеву донета је без оцене изведених доказа и утврђења чињеница о уделима чланова породичне заједнице у стицању предметних непокретности, због чега се у погледу одлуке о тужбеном захтеву основани наводи ревидента да је у другостепеном поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези чланова 8. и 231. ЗПП.

Из наведених разлога, побијана другостепена пресуда је укинута и предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење.

У поновљеном суђењу другостепени суд ће отклонити недостатке у чињеничном стању релевантном за одлуку о стварно правном захтеву тужилаца на нужни део, као изузетку од правила да је то право облигационоправне природе, односно недостатке у оцени изведених доказа и утврђењу чињеница битних за удео тужилаца у стицању одређених непокретности у породичној заједници, а затим правилном применом чланова 39-60 Закона о наслеђивању и члана 195. у вези чланова 171-185 Породичног закона одлучити о свим захтевима тужилаца.

Укинута је и одлука о трошковима поступка јер зависи од коначног исхода спора.

Са свега наведеног, на основу члана 415. став 1. и члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

О захтеву тужилаца за накнаду трошкова поступка поводом ревизије није одлучивано, сагласно члану 165. став 3. и 4. ЗПП.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић